

Bemærkninger til lovforslaget

Danmarks biblioteksforenings hovedbestyrelse nedsatte i november 1945 et udvalg angående revision af lov nr. 128 om statsunderstøttede biblioteker af 7. april 1936 som ændret ved lov nr. 184 af 30. marts 1946. Dette udvalg udarbejdede en som bilag I til nærværende lovforslag optaget indstilling herom, der i princippet blev godkendt på biblioteksforeningens årsmøde i august 1946, og som foreningens hovedbestyrelse ved skrivelse af 17. oktober 1946 forelagde undervisningsministeriet med anmodning om nedsættelse af en kommission til behandling af spørgsmålet om lovens revision, således at biblioteksforeningens lovrevisionsudvalgs indstilling indgår som et led i kommissionens overvejelser.

I indstillingen erkendes det private initiativs væsentlige betydning for folkebibliotekernes vækst under den gældende og de tidligere bibliotekslove, men det fremhæves, at bibliotekerne efterhånden i realiteten er blevet afhængige af kommunal støtte, og at en forbedring af bestående folkebiblioteker og oprettelse af nye i de ca. 430 biblioteksløse landsogne næppe vil kunne ventes, medmindre det formelle ansvar lægges på kommunerne.

Der foreslås derfor ved en ny bibliotekslov indført *obligatorisk biblioteksvæsen* i alle kommuner ved bestemmelse om, at passende kommunale folkebiblioteker inden en vis frist (5 år) skal oprettes i kommuner, hvor der ikke allerede består et godkendt folkebibliotek. Loven skulle dog hjemle mulighed for undervisningsministeren til under ganske særlige forhold at fritage en kommune for at have selvstændigt folkebibliotek, ligesom biblioteksforbund mellem flere kommuner skal kunne godkendes, dog så vidt muligt med udlånssteder i hver af kommunerne.

Med hensyn til *kommunernes tilskud* foreslås det — under henvisning til, at kommunerne faktisk allerede har overtaget det reelle økonomiske ansvar for folkebibliotekerne (kommunerne dækkede af udgiften i 1944—45 — omtrent 9 mill. kr. — 57 pct. + yderligere størstedelen af 7 pct. (beregnet lejværdi af lokaler), medens statens tilskud

dækkede 29 pct. og tilskud fra andre kilder kun 7 pct.) — at det pålægges kommunerne at yde deres folkebibliotek tilskud af en sådan størrelse, at det i forbindelse med andre stedlige tilskud og midler samt statens tilskud er tilstrækkeligt til at opretholde biblioteket i passende stand. Som grundlag for, hvad der skal forstås herved, tænkes udfærdiget en ministeriel vejledning angående det økonomiske grundlag, som må anses for fornødent for de forskellige bibliotekstyper under hensyntagen til opretholdelse af passende ydre rammer, bogbestand og lønning af bibliotekarere samt andet personale.

Med hensyn til *bibliotekspersonalets lønningsforhold* foreslås det i den nye lov fastsat, at det bibliotekarisk uddannede personale — således som det allerede er ret almindeligt — lønnes og pensioneres efter de samme satser, som er gældende for folkeskolens lærere i vedkommende kommune. Det nævnes, at der fra forskellige sider er fremsat ønske om, at grundlønnen udredes af bibliotekerne (kommunerne), men alders-tillæggene af staten. Lønningerne til de ikke bibliotekarisk uddannede biblioteksledere (som oftest lærere) på landet er på grundlag af en ca. $\frac{2}{3}$ af de pågældende biblioteker omfattende undersøgelse beregnet til i øjeblikket at være gennemsnitlig ca. 200 kr. årlig for et arbejde, der i den langt overvejende del af de undersøgte tilfælde udgør 3—6 timer ugentlig. Disse lønninger ønskes hævet, således at de kommer til at stå i mere passende forhold til arbejdets omfang, og der regnes med, at der efterhånden vil kunne blive tale om en fordobling eller tredobling.

Det almindelige statstilskud, *grundtilskudet*, er efter den gældende bibliotekslovs § 6 a — og var allerede efter biblioteksloven af 31. marts 1931 — 80 pct. af de første 15 000 kr. faste stedlige tilskud, 40 pct. af de næste 10 000 kr. og 20 pct. af faste stedlige tilskud udover 25 000 kr. Grundtilskudet ønskes ændret til 80 pct. af de første 30 000 kr. faste stedlige tilskud og 40 pct. af faste stedlige tilskud udover 30 000 kr. Dette forslag indeholder dels en à jour-føring af satserne under